

Кралечка

Розмови про те, що тітка Розі повертається до Задуп'я, було сприйнято, немов приємний шок у житті наших абсолютно непотрібних чоловіків, на одного з яких у той момент я саме активно і перетворювався. День розпочався з її імені – Розі! Розі! – імені, що несло надію. Тому що хтось повернувся! Хтось, хто тут народився і залишив це місце, повернувся! Та ще й тітка Розі. Її повернення розтлумачили як старозавітний знак, як доказ того, що Задуп'я не таке вже й погане, а ми – не такі вже й нікчемні, як було математично доведено.

Справді, моя тітка Розі була на рідкість вродливою жінкою, і переспати з нею було надзвичайно престижно. На вершині її краси мій дід радо дозволяв молодим, сміливим хлопцям пригощати себе, і вони з його благословення упивалися як квачі (він не мав і дециці поваги до чоловіків, які не вміли пити) і викликали його на пияцькі двобої, де призом мала бути можливість узріти ідеального зятя. Тоді рак пустив метастази уже по всій довжині його тіла-жердини, він все частіше мусив переривати свої феноменальні пияцькі посиденьки, щоб піти відхаркати кров над унітазом, до справжнього весілля

своєї дочки, якою так захоплювалися, він так і не дожив. П'ять сажнів – здається, на таку глибину віддають і п'яничок милостивій землі. Моя бабуся, аж до своєї повільної смерті у будинку для літніх, вважала за свій удовиний обов'язок щотижня причепурювати його могилу зі смолисто-чорного мармуру. Поховавши свого батька, Вищого Головновипиваючого, тітка Розі подарувала себе чоловікові без історії і переїхала з ним до далекої столиці на превеликий сум наших молодиків, які тепер мусли робити нещасними потворніших жінок. І знову наше село спіткало те саме лихо: усе, що було гарне, повинно було залишити його або розбитися на друзки.

Тітка Розі воліла мати якомога менше спільного з Задуп'ям; напевно, те, що вона з допомогою чоловіка (про якого ми майже нічого не знали – ані імені, ані тим паче його можливостей випивати) вирвалася звідси, справило на неї враження того, що вона врятувалася від смерті. Під час нечастих телефонних розмов вона говорила про накопичені багатства, оновлення тераси на даху, задоволення від сауни, вир життя у місті. Листівки, якими вона влітку підтримувала зв'язки з домашнім фронтом, передавали її позбавлені фантазії сонячні вітання з далеких країв, які ми і не думали шукати в атласі. І під час її ще більш нечастих відвідин ми благали її чоловіка, щоб він у жодному випадку не паркував свій дуже дорогий автомобіль біля наших дверей. Ми були бідні, завжди були такими, але несли нашу бідність з гонором. Те, що хтось ставить своє шикарне авто перед нашими дверима, ми сприймали як приниження, і нам ставало соромно від думки, що люди з села побачать, що комусь із родини Вергюлстів фінансово непогано ведеться.

Історія така. Мої перші роки життя я провів зі своїми батьками на вулиці Кантонстрат у крихітному внутрішньому

дворикиу зі спільною водокачкою і комуністичним туалетом: діркою в дошці просто над вигрібною ямою. Стіни вітальні були зсередини мокрі як хлющ, а у прогнилу деревину віконних рам ми від протягів запихали зіжмакані газети. Мій батько завжди з запалом розповідав про незручності нашого життя, бажати жити легко було не по-чоловічому, і коли ми нарешті переїхали у помешкання по вулиці Мерестрат, сталося це винятково тому, що так ми могли ще погіршити наші умови. Там туалет також був діркою в дошці і до того ж – ще одна перевага – протікав дах. Підлога у кухні була захаращена відрами, куди падали краплі зі стелі. Приємно спливали вечори, коли ми разом у кріслі прислухалися до об'ємного звуку хлюпання у відрах і вгадували ксилофонні мелодії, які лунали для нас завдяки дірявому даху. Тарілочки з отрутою для щурів щоденно поповнювались; тут у нас склалося таке враження, що ми не стільки винищуємо гнізда цих паразитів, скільки прекрасно дбаємо про цих тваринок. А надзвичайно небезпечні, прогнилі і вкриті грибок сходи над люком у підвал ми берегли як архітектурний витвір пролетаріату. Мій батько був соціалістом і докладав усіляких зусиль, щоб його визнали таким. Майно він відразу ж прирівнював до додаткової роботи з витирання пилу. Майно володіє тобою, і ніколи – навпаки. Якщо через непередбачувану бережливість нам загрожувало дожити до кінця місяця з фінансовим надлишком, він вичищав банківський рахунок і пропивав усю свою зарплатню, аби захистити нас від спокус капіталізму. Моя мати виявилася, на жаль, дрібнобуржуазною квочкою, була надто марнославною, щоб носити зношене взуття, і після десяти років шлюбу вона попросила розлучення. Те, що вона забрала з собою усі меблі, означало для мого батька верх щастя. Нарешті, він нічим більше не володів – ані жінкою, ані іншим умеблюванням – і він

знову переїхав до своєї старої матері. І відтак зрозуміло, що ми дивилися з погордою на родичів, які паркували перед воротами свої гарні автомобілі і відвідували нас на свята, вдягнені в огидно дорогий одяг.

Рухи пліток про те, що тітка Розі – диво! диво! – повернулася до Задуп'я, були неповторні, і у ті дні до мене постійно чіплялися чоловіки, що знову народилися, із запитаннями про те, чи п'яні сільські язики казали правду. Це дійсно було правдою: тітка Розі і на наш власний подив повернулася з опущеними руками і синцями під очима від побоїв і запитала, чи не могла б вона разом із дочкою трохи пожити з нами.

З нами – це з нашою бабусею. Чотири з її п'ятьох синів, а серед них відповідно і мій батько, наломали дров у своєму любовному житті і переїхали знову до матері. Оскільки моєї матері, окрім мого батька, не був потрібен ще і я, про мене дбала моя бабуся, і я збував безрадісні дні разом зі своїм батьком і трьома дядьками. Отже, тепер до нас повинні були приєднатися і мої тітка Розі та кузина Сильвія, які тікали від чоловіка, який затьмарив їхнє життя перелюбом і агресією.

Я нечасто бачився зі своєю брюссельською кузиною, якщо не брати до уваги спорадичні зустрічі під Новий рік і на похоронах, під час яких ми мудро уникали одне одного, відчуваючи, що належимо різним світам. Мені здається, що вона грала на піаніно і займалася балетом у рожевій пачці. Вона була дитиною, яка старанно записувала, скільки калорій на день споживає, і до якої приходили санта-клауси з великими рахунками у банках. Навчання в університеті чекало на неї як річ певна, і оскільки вона успадкувала красу своєї матері, можливо, у найближчому майбутньому вона могла б собі дозволити очікувати, що чоловіки витратять свій час на залицян-